

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՐԻՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՅԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ալ ինչ վաճառականներ կան, քանի
մը հատ են միայն մեծ վաճառա-
կաններ, Աբիկեան, Յակոբեան, Կիւ-

միջինը... անոնք ալ իրենց աղ-
գականներ ու բարեկամներ ունին և
այլն. բնածո այն է՝ որ աշակերտներ,
կրթութիւն և ուսում ստանալէն
վերջ, Հայ ալ գտնեն և իրենց տեղը
գտնան: Գիւղացին դառնալ իւր
գիւղը, քաղաքացին իւր Հօրն ար-
հեստին հետեւի, իւր քաղաքը մնալ
և ուրիշ քաղաք չը փնտռէ: Կ'ուզեմ,
որ գիւղացին գիւղը սիրէ, մարմ սիրէ,
չու՞թանք սիրէ... Չեմ ուշադրութիւնը
կը հրաւիրեմ այս բանիս վրայ, որ
աշակերտներ կրթութիւն ստանալէն
վերջը իրենց Հայն ունենան և իրենց
գիւղը սիրեն:

Գիւղացին իւր տունը պիտի սիրէ,
իւր դաշտը, արտը, լեռները, մած
պիտի բունէ, գութանի գլխին կե-
նալ և այլն. այս բաները դրած եմ
արդէն ճշտագոյն եղած առեւտ:

«Թուրքի և Պապիկ» անունով,
իբրև թէ Պապիկ խրատներ կուտայ
Թուրքիին: Եւ կենսէն ուսումնասնա-
րած եմ, կենսէն մեծ գրքէն ուսած
եմ այս ամեն, գրքեր շատ անգամ
կը սխալեցնեն, մենք կրօնաւորներ
ինչ կը կարգաւոր արդէն, Ս. Գիւրգիս,
այդ գիրք մէ, որի մէջ մանկան ինչ
կայ, կենսէն գիրքն ալ մեծ է և
ճշմարիտ, որովհետեւ ժողովրդի
կենսէն գիրք է ալ:

Սյու տան մէջ գիտութիւններ կու-
տուցանէ, երկու տեսակ են դիտու-
թիւնները, մաս մը կայ, որ անփո-
փոխ է, մաս մ'ալ կայ, որ կը փո-
փոխուի: Անփոփոխ են կրօնն ու ե-
կեղեցին, որ միշտ միևնույն կը մնան,
միւս գիտութիւններ կը փոփոխուին.
ես Հոգաբարձութեան կը յանձնարա-
րեմ ժամանակին ոգուն խորմար գի-
տութիւններով ճոխացնեն ուսումնա-
րանք և իմ ստանձնեմ ալ ուշա-
դրութեան առնուել: Գալիս ի վեր
շատ ճառեր լսեցի, ես ալ խօսեցայ,
շատ խօսեցայ, բայց աւելի լսեցի,
քան թէ խօսեցայ: Այժմ ալ դուք
խօսեցէ՛ք, Հոգաբարձու տղայներ:

Առաջ է անցնում Հոգաբարձու պ.
Յ. Տէր-Յովհաննիսեանի ու ասում.
—Վեհափառ Տէր, պատրաստ
ենք պատասխանելու դպրոցի վե-
րաբերելու բոլոր Ձեր Հարցերին:

—Խօսելէն կը վախճա՞ր:

Երգեցիկ խումբը երգում է «Տէր
պահպան»-ն:

Առաջ է գալիս դպրոցի տեսուչ պ.
Կ. Կոստանեանցը և Հետեւալ բա-
նախօսութիւն է անում.

Աստուածնոր տի Հոգևոր Տէր մեր
Վեհափառ Սուրբ Հայրապետ
Ան օրին, երբ մեր Հայրենիքի մի
մասն անցաւ Ռուսիոյ հանձնը կայսե-
րութեան Հովանու տակ, շատ երջանիկ
են մեր եղբայրներն, և այն ոչ իրենց
վատաբանք բարոյութեան և նիւթական
մատակարար, այլ այն մասոր յառաջա-
դիմութեան, որ նկատելի է նոցա աւե-
լի քան յնամանակ գոյութեան ընթաց-
քում: Բարեխնամ կառավարութիւնն
հէջն առաջին ժամանակներէ ընձեռեց
իւր հաշտող հպատակներին աշխատի
գիւրութիւնները, ճշմարիտ շնորհիւ մեր հայ

եղբայրներն հետցանտէ արդի լուսաւոր
գարու քաղաքակրթութեան և գիտու-
թեան հարողակեց լինելու բարեբաղ-
դութիւնն ունեցան: Պետական ստորին
և միջնակարգ ուսումնարանները դռները
բացուցան նոցա առաջ, պետական լե-
զուի և այլ գիտութիւնների հետ միա-
սին նոցա մէջ աւանդուեմ էր և Հայոց
կրօնի ու լեզուի ուսումը, մեր նորահաս
սերունդի առաջ լաց էին տեղութեան
համայնարաններն և այլ բարձրագոյն ու-
սումնարանները. պետական քաղաք
կրթող լեզուի ուսումնարանները մաս-
նաւի եղաւ ամեն մի երիտասարդի, որ
այս ճանապարհով հասաւ եւրոպական
դրականութեան և գիտութիւնների: Դա-
նօթութեանը Այդպիսով չառաջ եկաւ
և զարգացաւ Ռուսիոյ երկգլխեան ար-
ձուի թեւերի տակ մի լուսաւորուած
սերունդ, որ գիտակցաբար ճառա-
լեց հասարակաց գործին, ժամանակին
ոգուն համեմատ տալով գիւղացի կոչու-
ն և գիտութեանը Աստուծոյ, հանգիստա-
լով իբրև հաւատարիմ քաղաքացի այն
տեղութեան, որի խնամքն առատու-
թեամբ փաշտում է, և իբրև հարգաւոր
գտակ այն եկեղեցու, որի ճոցում տե-
սած է Քրիստոսի աստուածային վարդա-
պետութեան լուսը:

Այսպէս էր սակայն արգասիքն
այն գիւրութիւնների, որ վաշտում էին
Ռուսիոյ կաշտութեան մէջ բնակեալ
մեր եղբայրները:

Բարեխնամ կառավարութեան հրա-
տարական օրհնագրութիւնների շնորհիւ
հետցանտէ հանդէս եկան և կանգուն
մնացին, այն հաստատութիւնները, որոնք
նախադասութիւն են մեր մայրենի եկեղե-
ցու, այն է Հայոց հոգեւոր դպրոցները,
որոնք իրենց գոյութիւնը շարունակեցին
նոյն մարդասէր օրհնաբերի պաշտպա-
նութեան տակ դարուս լուսաւորութեան
պահպանելուն համապատասխանող հի-
մունքների վերայ: Այդ դպրոցների նա-
խադասութիւն է աստուծոյ 1822 թուին
յաւերթական յիշատակաց արժանի ներ-
սէս Ե. Առաքելիցու հիմնած ուսումնա-
րանը, որ կարելի է ասել Ռուսիոյ Հա-
յոց արդի լուսաւորութեան նախամարտի
եղաւ, եօթնաստուկ տարի շարունակ
մատակարարելով հայ մանուկներին կրօ-
նի, մարտիկ լեզուի և ուսերի միջ-
նակարգ ուսումը և հասցնելով եկեղեցի-
ների համար սպասարարներ և դպրոցների
համար ուսուցիչներ:

Յաւերթական ներսէս, մեր դա-
րու մեծ ժողովրդականութիւն վաշտող
այս հայրենասէր կրօնաւոր, հետեւա-
յալով դիտեց և ըմբռնեց ժողովրդի մը-
տաւոր պահանջներն և ժամանակի ո-
գուն համեմատ սահմանեց այն ուղղու-
թիւնը, որի մէջ անդրդարձ չարտեւել
է նորա գործը մինչև օրս:

Յոյժ բարեբաղդ ենք, Հոգևոր Տէր,
որ այսօր հաստատուն հիմունքների վե-
րայ կանգնած ներդիտեան դատաւարներ
դիւր անցնում է ներսէսից աւելի ժողո-
րդականութիւն վաշտող մի մեծահամբաւ
և գործունեալ կրօնաւոր: Հայոց Հայրիկ
ձեռքը: Սենք հաստատում ենք, Վեհա-
փառ Տէր, որ հայ ժողովրդի երջանու-
թեան վերայ տեղող մեր պաշտելի հայ-
րիկը, որ այսօր արժանապէս կոչուած է
մեր Սուրբ Հօր Գիւրգիս Լուսաւորչի Ա-
թոռին բազմելու կը միջնորդել այս
հաստատութեան ապագայ պտուղներով
Ան թերութիւնները, որոնք անցեալ ժա-

մանակների տարափոխիկ հանգամանքնե-
րի շնորհիւ կրնային սարգէլ: Դպրոց
կազմակերպութեան և րնթացքի
անշուշտ կը բարձրուի կը շարժուի
հափառութեանը իմաստուն ցուցանե-
րով, որոնք մենք ընդունելու ենք ամե-
նայն հնազանդութեամբ:

Այստեղ Վեհափառութեանը հայա-
պետական այս գահնգի շուրջը ժողոված
բոլոր հոգեւոր գահակներս հաստատում ենք
և իրաւունք ենք, որ ներսիսեան գաւառ
կերտն աւելի և աւելի կը յառաջադիմէ
իւր կոյման մէջ Սուրբ Հայրապետի
բարձր Հովանու տակ:

Օրհնեցէ՛ք ուրեմն, Վեհափառ Տէր,
և Ձեր օրհնութիւնը թող ապա զպրօջիւ
հոգաբարձուներին և ուսուցիչներին կա-
րողութիւն ամենայն հաւատարմութեամբ
և սրբութեամբ կատարելու իրենց վրայ
դրուած ճանր պարտականութիւնը:

Պարոն տեսիլ ճառից լսող Վե-
հափառ Հայրապետին ներկայացրին
դպրոցի օրհնգիր և թղթալաւոր ա-
շակերտներին, որոնք ստացան նո-
րին Վեհափառութեան օրհնութիւ-
նը:

Վեհափառ Հայրապետը լիշեցրեց,
որ ինքը մի օրհնգիր է տուել դպրո-
ցին, որի փոխանակ ներսիսեան
դպրոցի օրհնգիրները մէկին պիտի
ձեռնարան տանք, ուստի Հրամայեց
մէկին ընտրել: Երգեցիկ խումբը մի
փոքրածափակ աշակերտ սկսաւ երգել
«Հայրիկ երգը», Վեհափառն ալ
առթիւ ասաց:

—Այն երգած առեւն կ'երգէին
այդ երգը, այն ժամանակ գիրք էին,
սխալու գէպքեր էին... Է՛հ... բաւ
է... Փշրել մըտեղ չըլան, առանց
փշրու չի լինիլ, վարչւն ալ փուշ
ունի, բոլորն, որ աշատ կ'աճն, ա-
ռնեալ ալ փուշ ունի, մարդկային
աշխարհին մէջ ինչպէս չը լինի:

Ինձ այնպէս կը թուի, որ Հայրս
իմաստավորութեան շրջանին մէջ ի-
նքնուրիշ, իսկ մը իմաստասիր կը
տեսնեմ, բայց ինչ անեմք, պէտք է
Համբերենք արդե՛ք: Երգէն իսկ իմաս-
տակութիւն է՝ կ'անցնիլք իմաստու-
թեան, ճանապարհէն ալ կ'երևի: Մշ-
խտեցէ՛ք դուք ալ, որ ալք իմաս-
տակներն ու իմաստավորութեան
ցնէք ճշմարիտ իմաստութեան:

Այս խօսքերից լսող մի երգ ևս
երգուցանաւ, Դորին Վեհափառութիւ-
նը մի պահանջով օրհնեց ամեն-
քին, Հոգաբարձուներին, աշակերտ-
ներին ու բոլոր աշխատաւորներին:
Դորին Վեհափառութիւնը նկար-
ներն տեսնելով դիտելուց լսող ան-
ցաւ Հոգաբարձութեան խորհրդարա-
նը և Հանգստացաւ:

—Խորհրդարանում Վեհ. Հայրա-
պետը խօսեց դպրոցի շէնքի մասին
և յորդորեց Հոգաբարձուներին, որ
շինութեան ձեռնարկեն և ոչ մի դո-
ւորութիւն չը խնային, մինչև իսկ
ի՞նչ պէտք է լինի պարագայ անեն
դպրոցի շէնքը կանգնելու համար:

Ապա Վեհ. Հայրապետը դիտեց
դատարանները, զբաղարանն ու նըն-
ջարանները:

Գրադարանը դիտելու Դորին Վե-

հափառութիւնն ասաց մատենադա-
րանային:

—Դրեքն ընտրութեամբ տուր
բարձրաւ, քարի պէս զրեք կան,
որ շն մարտեր կարդացնենք, Հայ
ուգորներուն քար չը տաս:

Դորին Վեհափառութիւնը ժամը
10 և 45 վայրկ. հեռացաւ դպրոցից:

ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐՀՆՈՒ-
ԹԵՆՆ ԶԸՆԴ ՈՐՄԱՅՈՒՄ ԵՒՆ:

Սեպտեմբերի 5-ին, կերակէ օրը,
Վեհափառ Հայրապետի սեղանն էին
հրաւիրուած քաղաքի բոլոր հայ ի-
րաւաստները, ժամուկի ներկայացու-
ցիչները և արհեստաւորների ուսա-
բաշխները: Ժամի 21/4-ին արդէն բո-
լոր հիւրերը ժողովուած էին Վեհա-
րանի դահլիճում և ընդունարանում:
Դահլիճում երկու կարգ երկար սե-
ղան էր բացուած, դահլիճի ձախա-
տին, թաղաւոր Կայսեր պատկերի
տակ մի առանձին փոքրիկ սեղան
էր դրած: Դորին Վեհափառութեան
համար: Ժամի 2-ից 20 րոպէ ան-
ցած է. խորին ծ. վ. Ստեփանէն
հրաւիրեց հիւրերին դահլիճ, ուր ա-
մեն մէկը իւր տեղի առաջ կանգ-
նած սպասում էին Վեհափառ Հայ-
րապետին: Մի երկու վայրկեցից լե-
տոյ դուռն եկաւ Դորին Սրբութիւնը
և ողջունելով սեղանի օրհնեց և ա-
պա հրաւիրեց բոլորին իրանց տեղե-
րը: Հիւրերը նստան, Վեհափառ Հայ-
րապետը բազմեց իւր աթոռի վրայ:

Առաջին կերակրեց լսող Դորին
Սրբութիւնն առաջակցեց թաղաւոր
կայսեր կենացը, երկար ու բարե-
բատիկ օրեր մաղթելով Դորին Սե-
ծութեանը:

Բազմականները լսողից ընդու-
նեցին ալք կենաց բաժակը երեքս
կեցցէ գոչելով:

Ապա թիֆլիզի նահանգի աղունա-
կանների պարագլուխ Դորին Կայսե-
րական Սեծութեան պալատի սենե-
կապետ պ. Մաղալովն առաջարկեց
Դորին Սրբութեան կենացը, անդորր
ու խաղաղ կենաց մաղթելով Վեհա-
փառ Հայրապետին և ի պաշտակութիւն
Հայրապետացեց եկեղեցու և ի բա-
րօրութիւն իւր հօտի:

Միահամուռ կեցցեցնելով լսողն-
կայս վայրկեցի բազմականները Վե-
հափառի կենացը բաժակը:

Հաջի կիսին Դորին Սրբութիւնը
բաժակ բարձրացրեց սեղան նստած
հայրապետականների կենացը, յայտնե-
լով իւր որոտալին ուրախութիւնը, որ
տեսնում է Համալսմբուած դանաղան
կերակը մարդիկ—եղանակներ, բարձ-
րաստիճան անձինք, եկեղեցականներ,
հեղինակներ, արհեստաւորներ, որ
եղբայրաբար միասին նստած ճաշ են
վայելում:

«Անդրա եղած առեւն կը դիտէի,
կ'ուսումնասիրէի անոնց կենացը,—
ասաց Հայրիկը,—երբ ամիսն ա-
ւելի կեցայ այնտեղ, նկատեցի որ

ժողովրդին մէջ հաւասարութիւն չը
կայ. աղիններն ոչ միայն ճաշին չեն
ստեր հասարակ գործաւորներուն ու
ստեր հասարակներուն հետ, այլ և չեն
բարեւր միմեանց, կարծեմ: Այժմ որ
այստեղ ձեզ այդպէս հաւասարու-
թեամբ, եղբայրաբար իրար քով նստած
կը տեսնեմ, սիրտս կ'ուրախանայ: Եւ
Աւետարանի աշակերտ եմ, Աւետարա-
նի ոգով սնուած. դուք Համալսարա-
նին կը խօսիք, ես Աւետարանէն.
Աւետարանի սէրն ու եղբայրութիւ-
նը կը քարոզեմ ձեզի: Սիրով ու
եղբայրութեամբ միացե՛ք, օգնեցէ՛ք
Հայրիկին, ճանապարհս Հարկեցէ՛ք,
բաց պահէ՛ք... Յաճախ կատակներ
կ'ընեմ ձեզի հետ, բայց կատակով
ձեզի բան կը հասկըցնեմ. կատակներս
կը լսե՛ք, մէջէն բան հասկըցէ՛ք. ա-
նոնց մէջ ճշմարիտ փիլիսոփայու-
թիւն կայ...»:

Գեր. Սուքիաս Եպիսկոպոսը տե-
ղեցն երկու վերջերց վերաբեր. մօ-
տեցաւ Վեհափառ Հայրապետին,
զուրկ տուեց և մի Համալսարան րա-
նախօսութեամբ բազմականների ե-
րախտաղիտական անհուն զգացմանց
թաղաւոր Հանգիստացաւ և առա-
ջարկեց Դորին Սրբութեան կենացը,
որ Հայրապետը խնամքով տարածում
է իւր սէրն հաւասարապէս բոլոր
վրայ:

Հաջը վերջացնելուց լսող Դորին
Վեհափառութիւնը մի քանի խօսք
ուղղեց ներկայ եղող եկեղեցականնե-
րին և հիւրերին, բացատրելով, որ
իւր առաջը շատ դժուր կայ անելու,
որ մենակ այնքան բան անել չէ
կարող, որքան կարող է ի՞նչ իրան
օգնէ թէ ժողովուրդը և թէ Հոգե-
ւորականութիւնը: Սիրով և միաբա-
նութեամբ շաղկապուած օգնեցէ՛ք
Հայրիկին,—ասաց Վեհափառ Հայ-
րապետը,—որ Հայրիկն էլ ձեզ Հա-
մար աշխատի ու բան անէ:

Բուն լիցցեցներն եղան Հայրիկի,
վերին ատենիսն սրտառուց խօսքե-
րի պատասխանը: Սեղանի օրհնելով
Վեհափառ Հայրապետը Հրամայեց
տուած հիւրերին և մեկնեցաւ դահ-
լիճը:

Եկեղեցականներից ճաշին ներկայ
էին գեր. Սարգիս, Սուքիաս և Դեր-
սէս սրբապանները, բարձրագոյն
պատկեր և Սահակ և Սահակ վարդա-
պետներ և բարեկրօն Եփրեմ, Սե-
նով ու Սրբէն արեղանները: Հ խո-
րէն սպասաւորում էր Վեհ. Հայրա-
պետին:

ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐՀՆՈՒ-
ԹԵՆՆ ԶԸՆԴ ՈՐՄԱՅՈՒՄ ԵՒՆ:

Ամսոյս 6-ին Վեհափառ Հայրա-
պետը մի քանի դպրոցների թը-
ւում պէտք է այցելէր և Մա-
խրանիս-Յովհաննեան դպրոցը. նա-
խօսքը սրբաշուք էր այցը ժամի 8-
ին. ուստի դպրոցի վարչութիւնը
տեսնելով, բոլոր Հոգաբարձուներով,
աշակերտուհիներով ու դասատունե-

րով կազմ ու պատրաստ էր այդ մե-
ջոցին ընդունել մեծափառ Հիւրին:
Դպրոցի գեղեցիկ շինութիւնը վայե-
րեց տեղը էր ստացել: Բակից ար-
դէն սկսուեմ էին փուած կապերտնե-
րը դէպի ներսն սանդուղքը. այդտե-
ղից աստիճանների լայնութեամբ տա-
րածուելով կարմիր մահուրը գնում
Հասնում էր վերին սրահն մուտքը:
Ընդարձակ սրահն անկապարտ տե-
սարան էր ներկայացնում, շուրջ բոլոր
պատերը երկարաբար դարձուած էին սը-
նուն պատմութիւն, ընտանեկան,
բարեբանական, հնազանդական ընտել
և ճոխ պատկերներով: Սրահ կնոյ
մուտքի սիւները թխակցել միացել
էին դասասանդակներ, ծաղիկներ
թաղմբ ոտների մէջոցով, որոնց վերեւ
ճաճանում էին կիսավարդուրները
կարմիր ուրախագոյն: Սրահի արեւ-
մտեան կողմը խմբուած էին դպրոցի
ընթացաւոր աշակերտուհիք, նը-
րանց առջևից երգեցիկ խումբը, Հա-
րաւ ու հիւսիսային կողմերից աշա-
կերտուհիաց շարքերը տունական Հա-
լաններով, իւրաքանչիւր ձեռին ծաղ-
կի ինքնիկ. արեւիկեան կողմը փուած
գորգի վրայ Ս. Խմբաձին պատկերի
տակ դրած էր զարդարուն բազկա-
թոռը և պատի երկայնութեամբ շա-
րուած ծաղիկամաններ:

Ասացի որ դեռ առաւտտեան ժ. 9-ից
սրտատուրի սպասում էին Հայրիկին,
բայց դարւստը ուշանում էր և ամենին
սրտագոյնութեամբ ու Հնոտաբերու-
թեամբ վառում: Դպրոցի շրջակայ
փողոցները մեծ ու փոքր խլուրդ են,
տեղ չկայ անցնելու, ոչ օքի էլ դպրո-
ցի բակը մտնելու իրաւունք չէ տուում,
այնքան խուռն է բազմութիւնը, ա-
մենք էլ բարձրադիր տեղ են փրմն-
ուում, որ լաւ տեսնեն Հայրիկին
Հանդիսականներով լիքն են ոչ թէ
տանի պատշաճանքից, ցեւերը
ստանդուրդների բարձր տեղերը, այլև
շատ Համաբարձուներ եկել են ինքն-
դրածով զառկվալը կուտները,
որտեղից ընկնողը դիտին չհասած
բանհոգի կը լինէր:

Վերջապէս 1/2 ժամին խլացողից
ուրախակին աղաղակների ուղեկցու-
թեամբ Վեհափառը քառաձի կառքը
մօտեցաւ դպրոցի մեծ դռանը: Սու-
քիաս և Սարգիս սրբապանները մօտե-
ցան կառքին Հայրապետին ինչեցնելու.
դեռ բակում դիմաւորեցին դպրոցի
Հոգաբարձուք տեսուչը և Համբարձուք
սուրբ աղը: Վեհափառին ուղեկցում
էին Սարգիս, Սուքիաս և Դերսէս
սրբապանները, Սարգիս, Սահակ և Ս-
նանիս Հայր սուրբերը, քաղաքի
բարեկարգիչ և ալ քահանայք, իսկ
դպրոցիս Հոգ. Խորհրդի երկարամեայ
նախագահ Սրբ. Սրբիսանիս Եպիսկո-
պոսը, ինչպէս ամենուրեք, բացակայ
էր նաև այստեղից: Վեհափառը Հէնց
որ ոտը սանդուղքի աստիճանի վրայ
դրեց, երկուստեք փոքր աղջիկներ
իրենց ձեռքի դամբիւղները ծաղիկ-
ներ հանելով սիրում էին Վեհապե-
տի ոտերի տակ մըմնջալով. «Հայրիկ
ջան, բարի ես եկել, ուր էլ դնաս

դուռը նաև ըմբոցել են, այնքան գրգռել
են կիրքը, որ աչքերը ձգտուտել են:
—Հայր, հայր...
—Տօ, խի մէկ ասած, լստոյ հաշի...
Որտեղների հետ քեզ չուղարկեցին այն
պատճառով, որ դու շատ հասարակ փո-
ղոցի թուլ ես. անք, դու ձի, որք
հիւ... Նորանք առեւծ որսալու էին դնում,
ինչպէս կարելի էր քեզ պատելու ուղար-
կել. քո ամեն մէկ անտեղի հայը կարող
էր փոսողի մասնի մի ամբողջ որտեղ-
ների լուծու. այդ որսին պատշոյներն
զգաստ ու խեղացի պիտի լինին... Մի
խօսքով հասկացիլ ի

